

Voorwoord

Dit handboek is de tweede versie van het boek dat verscheen in het kader van het vak Deontologie en Integriteitsbewaking. Deontologie en integriteitsbewaking is een verplicht vak dat sinds 2007 deel uitmaakt van het curriculum van de opleiding Criminologische Wetenschappen van de UGent. Het vak bevond zich eerst in de master maar maakt nu al verschillende jaren deel uit van de derde bachelor¹.

In dit vak worden criminologen in spe vertrouwd gemaakt met deontologie en integriteitsbewaking in de brede zin. Hierbij komen verschillende criminologisch relevante beroepssectoren aan bod (politie, justitie, de sociale sector, wetenschappelijk onderzoek, overheid en beleid, en de private sector), die elk eigen deontologische problemen ervaren en met specifieke morele dilemma's en deontologische overwegingen geconfronteerd worden. Deze sectoren komen in een deontologiedag aan bod en presenteren hun sector en de dilemma's waar ze mee te maken krijgen. Al heel wat jaren kunnen we op een aantal 'vaste waarden' rekenen die de deontologische principes van hun eigen sector presenteren en studenten zo een spiegel voorhouden en inzicht geven in hun praktijk. Veel van deze vaste sprekers zijn ook de auteurs van de hoofdstukken in dit handboek. In deze tweede versie komen opnieuw professionals die in verschillende criminologische sectoren werkzaam zijn aan het woord. Hierbij werden niet alleen teksten van een update voorzien, er werden ook teksten toegevoegd uit andere sectoren (onderzoek, private sector, politie). In deze teksten reflecteren de auteurs over de dilemma's en de manier waarop zij daarmee omgaan in hun beroepspraktijk.

¹ Het vak werd initieel gedoceerd in de master en werd doorheen de jaren al door een aantal lesgevers ingevuld: prof. dr. Balthazar en prof. Vander Beken, later prof. Vander Beken en prof. De Ruyver. Na een programmahervorming werd het een vak in de derde bachelor, achtereenvolgens gedoceerd door prof. dr. Daems, prof. dr. Vander Laenen en prof. dr. Janssens. Sinds 2015 wordt het vak gedoceerd door prof. dr. Verhage en sinds 2018 met prof. dr. Vander Laenen als medelesgever.

Studenten worden vervolgens geacht om actief na te denken over morele dilemma's en maken in groep (meestal een 30-tal groepen) een analyse van een dilemma in een specifieke criminologische sector. Ze doorlopen daarbij een stappenplan dat hen houvast kan geven bij het nemen van moeilijke professionele beslissingen en discussiëren onderling over de te maken keuzes. In een aantal sessies presenteren studenten vervolgens hun analyse en aanpak voor een panel van professionals uit deze verschillende sectoren². We mogen al ruim vijf jaar op hun enthousiaste medewerking een beroep doen, zelfs in corona-omstandigheden waren ze bereid om hun feedback te geven.

Deze juryleden toetsen de analyse aan hun eigen inzicht en praktijkervaring, en stellen kritische vragen, die vaak tot nadenken stemmen. Dit is een belangrijke meerwaarde voor het vak, aangezien er niet enkel een duidelijke *reality check* gebeurt, maar ook doordat er een contact kan ontstaan tussen studenten en professionals.

Dit handboek heeft als doel om studenten en professionals handvatten te geven bij het omgaan met integriteit en deontologie in de (toekomstige) beroepspraktijk. Het zijn vooral handvatten, want het ontwikkelen van een individuele, persoonlijke visie op integriteit in de beroepspraktijk is essentieel, voor alle sectoren, maar zeker voor die van criminologen.

Antoinette Verhage

IJzendijke, januari 2021

² Dit is steeds weer een organisatorische uitdaging, waarvoor dan ook van harte dank aan Anse Stevens voor de enthousiaste ondersteuning bij dit vak. Daarnaast ook een woord van dank aan Victor Plyson voor de hulp bij de eindredactie van dit boek.